

СЛОВЕНСКИ ЛУГ

547—1. KOPENHAGEN, Данія, Mr. A. Erslev,
International Boghandel

ОРГАН ЈУГОСЛОВЕНА У РУСИЈИ.

ИЗЛАЗИ СВАКЕ НЕДЕЉЕ. НОВАЦ И ПИСМА
ШАЉУ СЕ НА УПРАВУ «СЛОВЕНСКОГ ЈУГА»
У ОДЕСУ, РЕМЕСЛЕННАЯ УЛИЦА 4, КВ. 23.

ТЕЛЕФОН 51—67. УГРЕДНИШТВО СЕ НАЛАЗИ
У ИСТОМ СТАНУ. РУКОПИСИ СЕ НЕ ВРА-
ЂАЈУ, НЕПЛАЋЕНА ПИСМА СЕ НЕ ПРИМАЈУ.

ПРИОПЋЕЊА СЕ НЕ ПРИМАЈУ. ПРЕТПЛАТА
ИЗНОСИ ЈЕДНОГОДИШЊЕ 6 Р., ПОЛУ-
ГОДИШЊЕ 3 Р., А ПОЈЕДИНИ БРОЈЕВИ 10 К.

Положај сељака у нашој будућој држави.

Као узрочник великих историјских преврата не јавља се никада један једини факт, већ увек скуп многих сила, које све заједно узроковаше, да настане неки историјски догађај. Историци, именује они старије школе, нису увек једнаком бригом оценили све оне историјске моменте, који се према скршеном факту односе као узрок и последице. Тако се површином читаоцу чини, као да су на пр. једини разлог француској револуцији дела француских филозофа, или да се Карађорђевог устанак и васкрс државе српске има једино захвалити живој народној традицији и успомени на Косово и Душаново царство.

Међутим су разлози, да неки историјски преврат настане, не само чисто идејни него и економски. Ови последњи без сумње су јачи од оних првих. Све велике идеје предреволюционих филозофа Француске о слободи, братству и једнакости остале би глас вапијућег у пустињи, да је народ француски био у економском погледу задовољан. Но огромни државни дугови Француске, а као последица тога тешки и несносни терети, које је носио искључиво грађанин и сељак, учинише да су превратне идеје највећих синова француских пале на плодно тло, и да се догодило и могло догодити све оно што познамо под именом француске револуције.

Исту је мисао управо карактеристичном јасноћом израдио народни певач, који спомињући узрок буне на дахије, каже:

«Ту кнезови нису ради кавза»,
Нит су ради Турци најелице,
Ал је рада сиротиња раја
Која глоба плаћати не може,
Ни снашати турскога зулума».

Сав сјај савајске круне и све пламене речи талијанских песника и патриота слабо би користиле, да није Пијемонт својим слободоумним уставом, демократским уређењем, а нарочито срећеним државним финансијама, праведним расподелањем државних терета на све грађане и уређењем аграрних односа, постао за све Талијане изван Пијемонта таквом привлачном тачком, да настојања талијанског народа за уједињење није могло ништа више омести.

Сви знамо, да су Јужни Словени гледали на Србију, особито ону Србију, како се она изградила за владања данашњег њеног краља, истим

погледима, којим Талијани на Пијемонт. Није ни потребно истичати како је Србија услед свог демократског устава држава где су у највећој мери заштићене све грађанске слободе. Но не само то, већ и економски положај грађанина Србије именује сељака далеко је повољнији од положаја његових сународника у Аустро-Угарској.

У Босни још и давао владају кметски одношаји, а аустројска управа показивала је јасно, да јој не пада ни на крај памети, да тој срамотној реликвији средњег века учини крај. У Хрватској и Славонији већ и бољи део земље налази се у рукама великих поседника — грофова и цркве. — Но већ део јавних подавања пада на леђа малог поседника — сељака.

Док је босански и хрватски сељак тешко осећао своје бедно економско стање, није вечно могао остати слеп за оно, што се око њега дешава. Он је слушао и добро утврдио, да је сељак слободне Србије фактички господар у својој кући, да тамо нема више ни трагова кметству, да нема властеле, већ да се сва земља налази у рукама сељака. Знао је да у Србији постоји закон, по коме се сељаку ни за какав дуг не може продати земља, која му је потребна за прехрану породице.

У Северној и Јужној Америци живи данас стотинама хиљада наших тежака. Заступане су ту све југословенске земље — осим Србије. За што је то тако, сувишно би било и говорити. Нико не оставља своју рођену груду из обести већ од беде, да поправи своје економско стање. Положај сељака у Србији није га силно да се сели, јер он, једини господар своје земље, није осећао потребе да преко океана тражи бољу срећу.

Разговарајући са својим људима, који су допали као ратни заробљеници у Русију, опазио сам, да за њ није у Србији — нашем Пијемонту — ништа тако привлачно, као то, да ће у новој великој Југославији и он бити изједначен српском сељаку и да више неће морати бити ни кмет ага ни слуга грофова и попова.

Дао Бог да силним војскама Русије и њених савезника што скорије успе, да се његови идеали остваре!

GORIJO ZVEZDE ...

Gorijo zvezde kot mrtvaške sveče
nad tihimi grobovi tujih tal,
list šelesti, molitev v mrak šepeče,
in tiha tožba plava v daljno dalj.

Vesti od sina tamkaj mati čaka,
vsa sklonjena in stara, dan na dan.
Za dnevom dan se v gluho noč
pretaka,
in pisma ni... Moj Bog! In vse
zaman.

Gorijo zvezde, kot mrtvaške sveče
nad tihimi grobovi... Spava in,
odrešen rane, strašne in skeleče,
o tebi sanja, bedna mati, sin.

— a —

Zašto smo prošli krv u Dobrudži?

Prošla je preko mjesec dana od časa kad su jugoslovenski dobrovoljci iz Austro-ugarske monarhije zajedno sa svojom braćom iz Srbije pokazali čitavom svijetu, da su dostojni slobode i ujedinjenja, jer zapečatiše svojom krvlju ideale, za koje stupiše u dobrovoljce. Djelo samo po sebi predstavlja kulminaciju požrtvovanja, samoprijedora i patriotizma, a još više kad se uvaži, da je to djelo izvršeno u takovom opsegu, da je zadivilo čitav svijet. Dosta je pomotriti kakovo je oduševljenje nastalo u redovima bratske ruske armije, bez razlike na čin, te na temelju česa može se zaključiti, da su junačka djela, koja počinuše naši osvetnici doista tako velika, da se moramo njima dičiti. Da ne govorimo o čitavoj ruskoj štampi i o javnom mnijenju, koje je poslije borbâ u Dobrudži sasvim drugačije shvatilo naš pokret za oslobođenje i ujedinjenje te prestalo sumnjati o iskrenosti naših težnja i sasvim zabacilo razne predrasude.

Do najvažnijih i najviših položaja, koji će danas-sutra riješavati našu sudbinu, došao je jednodušni glas o neustrašivosti i o junaštvu naših dobrovoljaca. Ta činjenica da sinovi Bosne-Hercegovine, Hrvatske, Slavonije, Dalmacije, Istre, Bačke, Banata i Slovenije udruženi sa svojom braćom iz Srbije zajedno rame uz rame sa nepobjedivim orlovima Bijelog Cara udaraju na trulu zgradu Austro-ugarske, dokazala je našim saveznicima, da su naši zahtjevi pravedni i da smo za naše svetinje gotovi do zadnjega izginuti. Naše žrtve prije rata, pak za trajanja istoga tako su velike, da su saveznici duboko shvatili potrebu, da naše troimeno pleme moraju sačuvati i ujediniti u potpunom svome opsegu.

Čitava saveznička štampa puna je o junačkim djelima naših junaka u Dobrudži i onih pod Solunom. Sada je

čas, da se ne stane na pol puta nego da se nastavi započeto, te da ojačavši redove dobrovoljaca stupimo na rodjenu груду kao osloboditelji naših milih, koji nas sa zebnjom očekuju.

Koliko pomaže našima u domovini, da izdrže teško breme neprijateljskog jarma, kada čitaju u austro-njemačkim novinama o borbama, koje vode Hrvati, Srbi i Slovenci za svoje i njihovo oslobođenje, ne bi mogli naši neprijatelji smisliti boljeg sredstva i melega za teške rane našim kod kuće, nego što je pisanje njihove štampe o djelima naših osvetnika.

Junačke borbe izdržane našima u Dobrudži imale su dvostruki plod. Pokazale su saveznicima, da smo jedno i da smo dostojni velikog našeg ideala ujedinjenja i da smo spremni za oživotvorenje tog ideala i krv svoju proliti. S druge strane oćutili su naši mili kod kuće, da ih nijesmo zaboravili, nego da je blizak čas kad ćemo oružani kući doći i donijeti im potpunu i trajnu slobodu.

На прагу домовине.

Српска је војска прешла на српско земљиште.

Догађаји које је Србија преживела за последње 4 године, тешко се могу наћи у историји ма кога народа и за много дужи период времена. Четири момента из овога времена падају у очи.

Почетком октобра 1912. године млади и силни српски пукови одлично обучени, ванредно наоружани и потпуно снабдевени, певајући избијају на Косово. После 500 година на Муратовом Тулбету вије се српска тробојка. У пркви Грачанице благодарење за победу. И док звона, која су тако дуго ћутала, објављују ослобођење, које се тако дуго очекивало, са Куманова топовска пуцњава стишава се. Турци потучени до ногу. Ударен камен темељац великој Србији.

То је први момент, — момент славе. — светао као сунце.

Прошле три године. После безбројних борби без престанка стари српски пукови, који су победоносно пронели заставе од Београда до Солуна и од Скадра до Једрена — избијају опет на Косово. Ни један пук није изостао, али су редови проређени; муниције мало; одело похабано а хране понестало. Уместо песме чује се жаук рањеника.

После надчовечанских напора, после крвавих борби повлачи се са Косова. У Грачаници моленствије за

спас Србије а пред вратима Албаније српске топије плачући уништавају тонове.

То је други моменат — моменат пораза — мрачан као ноћ.

*

Зима. По «путу» пуста и дивље Албаније, у којој ни питома камена нема, клизе по снегу мала волујска кола, носећи једног великог краља, који дели судбину са својим ваљаним војницима. За краљем без земље маршује његова војска без оружја. После трогодишње славе, јунаци са Куманова, Једрена, Брегалнице и Рудника голи, боси и гладни узмичу пред непријатељем. Знали су само за «напред» и за собом остављали трофеје. А сада? Сада су стазе којима пролазе начичкане лешевима јунака, који страдају од зиме, глади или арнаутског пожа.

Најзад ти јадници долазе једног дана на Крф, после страшних мука и искушења. Силни пукови личе на погиле бедника а Крф претворен у сепаторијум за самртнике. И док у београдском двору мађарски арцибискуп служи за здравље ћесара — у малом «Острву Смрти» код Крфа умире свакодневно стотинама младих српских војника.

То је трећи моменат — моменат искушења — страхан као смрт.

*

Први пролетни дани враћају у живот последње српске војнике. Племента Француска указује обилату помоћ толико напаћеној браћи по оружју. Јања се вада на пократак у Останбулу. Формирани су нови пукови. Славна је иста артиљерија. Опет се чују старе патриотске песме; опет завладао стари војнички дух. У свих само једна жеља: освета!

Почетком августа нова српска артиљерија објављује Бугарима долазак њихових старих пријатеља. Као олуја јуришају млади пукови и пробијају бајонетима бугарске линије. Преко крвавог прага од бугарских лешина враћају се Срби у њихову Македонију. Као и пре свуда узмиче непријатељ испред њиховог «ура»!; као и пре за собом остављају многе трофеје.

Иза Црне реке бели се Битол као мозаик. По трећи пут буди топовска грмљавина Краљевића Марка, који се спрема да поздрави своје потомке.

То је четврти моменат — моменат ослобођења — крвав као освета.

ЗА «НАШЕ РАЊЕНИКЕ».

Начелник штаба Српског Добровољачког Одред, г. Драгутин Ђ. Кушаковић, даровао је за наше рањенике 30 рубаља. Г. пуковник слави 18. о. м. «славу» св. Луку, па пошто се сав наш народ налази у таквом положају, да се сва весела и славе одгађају за боља времена, мјесто примања на дан «славе» приложио је он горњу суму за наше рањенике. Захваљујемо г. пуковнику на прилогу и честитамо му крену славу са жељом, да је идуће године у здрављу прослави у својој ослобођеној отаџбини!

Smutljivei u zarobljeničkim taborima.

Mađjari i Nijemci ostaju i u ropstvu postojani neprijatelji Jugoslavije. Staru njihovu lozinku «divide et impera» (razdvoji pa vladaj), nastavljaju i u zarobljeničkim taborima. Evo kako! Nešto iz kukavičluka a nešto iz lukavosti, javili su se Mađjari i Nijemci, koji govore našim jezikom za Hrvate. Mislili su da će im u ropstvu biti bolje, ako kažu da su Sloveni — Hrvati. Priznati se Srbima nisu mogli jer nisu pravoslavni. Redovito su takvi nazovi-Hrvati obitnici. Trgovci ili nižji činovnici, te posjeduju redovito veću inteligenciju od našeg dobrodušnog hrvatskog seljaka. Upoznadu se i udruže sa najgorim hrvatskim elementom, koji je bio u domovini sluga svakoj protunarodnoj vladi, a denuncijant svih domoljubnih narodnih boraca. I takva kompanija počinje u svojem pravcu raditi. Salijetaju naše ljude, truđu ih kojekakvim proturuskim — a to znači protuslovenskim — pričama i bajkama. Sistematski im preuveličavaju snagu i sposobnost Nijemaca. Uvjeravaju našeg seljaka o konačnoj pobjedi Nijemaca i Mađjara i t. d. Kada su saznali, da je

hrvatska inteligencija krenula listom u dobrovoljačku armiju, i da se je toj inteligenciji pridružio veliki broj nacionalno svjesnog seljaštva, tada su počeli pojačanom snagom rovariti i uništavati kod zarobljenih Hrvata vjeru u narodno uskrnuće i slobodu. Grade se uvijek dobrim Hrvatima, koji su zabrinuti za budućnost Hrvatske, te im naši prostodušni ljudi nasjedaju. A tamo gdje na taj način ne mogu uspjeti, groze se progonima t. j. da će Austro-mađjari sve povješati poslije rata i t. d. Na vlastite oči i na vlastite uši uvjerio sam se o tome, kad sam neki dan bio u jednom zarobljeničkom taboru. Upravo me bolilo, kad sam primjetio, da je rad ovih zločinaca kod mnogih okrunjen uspjehom. Mene Hrvata, rođenog Zagrepčanina, razumjeli su ljudi, no bili su suviše zaplašeni i povjerovali su mađjarskim agentima da će Nijemci i Mađjari pobijediti. Ko se razgovara sa ovim ljudima, taj će lako razumjeti, da je Frank mogao pod krinkom patriotskih fraza kroz 20 godina voditi tako zvanu radikalnu opoziciju. Pripovijedao je patriotizam a služio je Beču i Pešti. No nisu svi takovi, kakove sam do sada opisao. Imade ih mnogo, koje mađjarski agitatori ne mogu slomiti, koji neslomivo vjeruju u slobodu Hrvata, i koji napunjuju redove dobrovoljačke jugoslovenske armije. Patriotizam nalaže ovim našim svjesnim ljudima, da saznadu imena tih mađjarsko-njemačkih a proturuskih i protuslovenskih agitatora, koji unose u zloj namjeri krive pojmove u naš elemenat, da ih se uzmogne odstraniti i poslati onamo kamo spadaju t. j. među zarobljene Nijemce i Mađjare. Osim toga, da one koje su zblunili agitatori pridignu, da im objasne prave hrvatske interese, koji kulminiraju u nastojanju oko potpunog oslobođenja od Mađjara i Nijemaca. Treba da im objasne, da Nijemac kraj sveg svoga 40-godišnjeg pripravljanja nikada ne može pobijediti savez takih silnih država kakve su Rusija, Engleska i Francuska. Svi su naporu Nijemaca uzaludni i dan je konačne pobjede blizu, za pola godine, za godinu, konačno termin ne odlučuje, u stvari Nijemac je već pobijedjen. O Austriji ne treba ni govoriti jer te države mora nestati i da će na ruševinama

Austro-Mađjarske niknuti sloboda Hrvatima. Svaki zarobljeni Hrvat mora biti o tome na čistu, da će se vratiti u svoje krajeve, kad tamo neće biti više mađjarskog nasilja, jer će pod udarcima ruske snage morati odstupiti mjesto slobodnome hrvatskom narodu. No nije svejedno da li se vraća svojoj kući kao roblje bratskoga slovenskog naroda, ili kao dobrovoljni borac za svoju slobodu. Ponosni, uzdignute glave vraćati će se dobrovoljci, a kao roblje posramljeni oni koji su više vjerovali mađjarskim agitatorima, nego svojim iskrenim domoljubima. Svjetlu uspomenu ostavit će dobrovoljci svojoj obitelji, i djeca će im s ponosom pričati: moj se je otac borio za slobodu Hrvatske.

ОДЛИКОВАЊА.

10. о. м. уручили су генерал Живковић и пуковник Лонткијевић руским генералима и вишим официрима одликовања, што их је поклала српска влада као признање њиховоме раду око стварања нашег одреда.

Главни начелник одеског војног округа генерал инфантерије М. И. Збџлов одликован је орденом «Белог Орла» I-ог степена с мачевима, дочим је начелник штаба одеског војног округа генерал П. А. Маркс одликован орденом «Белог Орла» II-ог степена с мачевима.

Осим њих добили су: пуковник Камельков орденом «Белог Орла» III. степена с мачевима, потпуковник Василев орденом «Белог Орла» IV. степена с мачевима, потпуковник Писаревски орденом «Белог Орла» V. степена с мачевима и капетан Сатински орденом «Белог Орла» V. степена с мачевима.

K umoru grofa Stürgkha.

V nedeljo zvečer je prinesel brzoglav kratko vest: Ministerski predsednik Stürgkh umorjen. Morilec Adler, izdajatelj časopisa. Vest se je zdela malo neverjetna, daljša poročila pa so pokazala, da je resnična.

Da bi imelo odstranjenje Stürgkha kake posledice in vpliv na razvoj vojne,

Podlistek.

KRST PRI SAVICI.

(France Prešeren).

(Nadaljevanje.)

Mož in oblakov vojsko je obojno
Končala temna noč, kar svetla zarja
Zlati z rumen'ni žarki glavno trojno
Snežnikov kranjskih siv'ga poglavarja,
Bohinjsko jezero stoji pokojno,
Sledu ni več vnanjega viharja;
Al somov vojska pod vodo ne mine
In drugih roparjev v dnu globočine.

Al jezero, ki na njega pokraj'ni
Stojiš, ni, Črtomir, podoba tvoja? —
To noč je jenjal vojske šum vnanit,
Potihnil ti vihar ni v prsih boja;
Le hujši se je zbudil črv nekdanji,
Ak prav uči me v revah skušnja moja,
Bolj grize, bolj po novi krvi vpije,
Požrešniši obupa so Harpije.

Na tleh leže slovenstva stebri stari,
V domačih šegah vtrjene postave;
V deželi parski Tesel gospodari,
Ječe pod težkim jarmom sini Slave,
Le tujcem sreče svit se v Kranji žari,
Ošabno nos'jo ti po konci glave.
Al, da te jenja ta skeleti rana,
Ne boš posnel Katona Uticana!

Prenesla pričujoče ure teže
Bi ne bila let poznih glava siva;
V mladosti vendar trdniši so mreže,
Ki v njih drži nas upa moč gol'fiva,
Kar, Črtomir, te na življenje veže,
Se mi iz tvojih prejšnjih dni odkriva,
Ko te vodila ni le stara vera
Tje na osredeč Blejskega jezera.

Tje na otok z valovami obdani,
V današnjih dnevih božjo pot Marije;
V dnu zad stoje snežnikov velikani,
Polja, ki spred se sprost, lepotije
Ti kaže Blejski grad na levi strani,
Na desni griček se za gričem skrleje.
Dežela kranjska nima lepš'ga kraja,
Ko je z okolišč'no ta, podoba raja.

Tam v časih Črtomira na otoki
Podoba boginje je stala Žive,
Ki so 'zročeni ji mladenčev stoki,
Ki so ji, ve dekleta ljubeznive,
'Zročeni vaši smehi, vaši joki.
Orožja, ki so nam nepremagljive. —
Tam bog'nje vežo Staroslav in lepa
Njegova hči odpira in zaklepa.

Hči Bogomila lepa ko devica
Sloveča Hero je bila v Abidi,
Nedolžnost vnema ji oči in lica,
Lepote svoje sama le ne vidi,
Priliznjena mladenčev govorica
Je ne napihne, ji srca ne spridi.
Spolnila komaj je šestnajsto leto;
Srce mlado ni za noben'ga vneta.

Dari opraviti bog'nji po navadi
Prinese Črtomira lahka ladja,
Od tega, kar raste pri njega gradi,
Od čede, žita in novine sadja;
Ko bliža z njimi se devici mladi,
Zadene ga, ko se je najmanj nadja,
Iz nje oči v srce ljubezni strela,
Plamen neogasljiv je v njemu vneta.

O blagor, blagor Črtomir! ti vneta
Je deklica od tvojega pogleda,
Kak od zamaknenja je vsa prevzeta,
Kak gleda v tla, kak trese se beseda!
Ko zarija, ki jasen dan obeta,
Zarumeni podoba njena bleđa,
In v tvoji roki roka nje ostane
Zadržana ji od moči neznane.

Naj pevec drug vam srečo popisuje,
Ki celo leto je cvetla obema:
Kak Črtomir osredeč obiskuje,
Kak oče omladi med njima dvema,
Ki ni ko meni mu veselje tuje,
Ki srečna ga ljubezen v prsih vnema,
Pijanost nji'no, ki tak hitro mine,
Pregnana od ločitve bolečine.

Že, Črtomir, je treba se ločiti,
Ne slišiš, kak glasno trobenta poje!
Pripodil s sabo je Valjhun srditi
Požigat bože veže divje roje;
Povsod vzdiguje se vere štiti,
Ki si prejel od matere jo svoje,
Te vere, ki ji deklica ta služi,
Ki zdaj te z njo ljubezen čista druži.

Kak težka, britka ura je slovesa!
Stoje po licih jima kaplje vroče,
Objeta sta ko bi bila telesa
En'ga, spustiti ustno ustna noče,
Si 'z lev'ga oče, desnega očesa
Jok briše, ki ga skriti ni mogoče,
Ko vidi v tako žalost nju vtopljenje,
In da tolažbe zanje ni nobene.

Bi spomnil njima zmage večno slavo,
Ak bi, da jo doseči moč je, sodil;
Al preveliko trumo je čez Dravo
Po Kokri doli v Kranj Valjhun pripodil.
Se možu zdi, da gre le v smrt krvavo,
Brez da bi vero, brate osvobodil. —
List pride, kak vasi in veže božje
Gore; — čas, Črtomir, je vzet' orožje.

In šel je boj boj'vat brez upa zmage,
In skazal se je korenine prave,
Kjer suče meč, na čelu smrtne srage
Leže sovražnikov trupla krvave
Mrtvih al izdih'jočih duše drage;
Vender ne meč, ne moč gradu trdnjave
Bogov ne more rešit' slavnih staršev
In ne pred smrtjo ohranit' tovaršev.

Premagan pri Bohinjskem sam jezери
Stoji naslonjen na svoj meč krvavi,
Z očmi valov globoki brezen meri,
Strašne mu misli rojijo po glavi,
Življenje misli vzet' si v slepi veri;
Al nekaj mu predrzno roko vstavi, —
Bila je lepa, Bogomila, tvoja
Podoba, ki speljala ga je 'z boja.

ni niti misliti. Celo v notranjem življenju Avstrije ostane ves dogodek le dnevna epizoda: režim nasilja in protislovenske politike bo vladal v Avstriji i nadalje. Avstrija je kot stoglavi zmaj: odsekaš mu jedno glavo, a na mah zraste na istem mestu nova in zmaj davi in zastruplja kot preje. Znano je, da zver ravno na koncu svojega dihanja najbolj pobesni. Dokler ne pride odločilni udar od zunaj, dokler ne zadajo Avstriji popolnega razgroma, ne moremo pričakovati preobrata. Osebe padejo, sistem pa ostane.

Stürgkh in Hohenburger sta ustanovnika in predstavitelja one ministerske klike, ki se je zaklela proti avstrijskim Slovanom. Mi Slovenci smo občutili Stürgkhovo pest posebno v času njegovega naučnega ministerovanja: nemška gimnazija v naši stolnici, višja gimnazija v Kočevju za 60 dijakov, spodiranje slovenskih profesorjev in nešteto drugih krivic, so spomeniki Stürgkhove ljubeznjivosti napram Slovincem.

O morilčevi osebi se je prvotno mislilo, da je identična z dunajskim dr. Adlerjem, vodjo avstrijskih socijalnih demokratov in izdajateljem njih organa «Arbeiter Zeitung». Pozneje je prineslo dnevno časopisje, da je to drugi Adler, rojen na Češkem, v političnem življenju poznana oseba, po poklicu sotrudnik glasila praških židov: Prager Tagblatta. V Avstriji je bil znan tudi kot nemški pesnik.

Odgovor na vprašanje, kaj ga je privedlo do sklepa odstraniti Stürgkha in do končne izvršitve, najdemo v njegovih delih. «Zakaj so tisoči in milijoni obsojeni, da trpijo, da umirajo od gladi in pomanjkanja» to je motiv, kateri daje snovi vsem njegovim proizvodom. Videl je sirote, katerim so padli očetje, videl je deco sestrano, golo in zapuščeno, videl je stotine mladih moči, brez roke, brez noge, oslepljene, videl je prepad, ki zija pred proketo državo — in zarotil se je proti njim, ki so krivci tega zla.

Mi vidimo v umoru izraz obupa in nesreče naroda, protest ljudstva, katero se že skoro dve leti in pol bagatelizira, katerega se ne vpraša, je-li po njegovi volji ali ne, da pade zadnji moški zarod v obrambo trilega avstrijskega prestola.

Enkrat videt' želi podobo mило,
Pozdravit' prejšnjega veselje mesto;
Al srečno je prestala časov silo,
Al njeno mu srce še bije zvesto,
Al morebit' pod hladno spi gomilo,
Al premagavec mu je vzel nevesto,
Al živa al mrtva je, 'zvedet' more,
Ločiti pred se iz sveta ne more.

Znan ribič privesla od une strani,
Opomni ga, kak sam sebe pozabi,
Kako povsod ga iščejo kristjani,
Kak z vjetimi Valjun srditi rabi,
Prijazno dalj mu tam ostati brani,
Stopiti k sebi ga v čolnč povabi,
Da ga pripelje v varniši zavetje;
Vda Črtomir se v to, kar ribič svet'je.

In brž veslata v konec ta jezera,
Kjer bistra vanjga pribobni Savica;
Ker srečen veter nji' roke podpera,
Čolnč leti ko v zraku urna ptica.
Se ribič po sovražnikih ozera,
Čoln vstavi, kjer je gosta senc temnica. —
Ker se mu zdi, da lakota ga grudi,
Junaku, kar je v torbici, ponudi.

Želi dat' Črtomir mu povračilo,
Al v vojski d'narji so bili razdani;
Da Staroslav, se spomni, z Bogomilo
Mu v skrivnem kraju tovor zlata hrani,
Nju poiskati, da mu naročilo
In da mu prstan samo njima znani,
Da bo pri njima storil mu resnico; —
Prinesti zlata reče četrtico.

(Nadaljevanje.)

Руски цар и српска деца.

2. o. m. stiglo je u Odesu 160 српске деце, која ће бити размештена овде — у Одеси — по школама. Том приликом послао је овдашњи наш конзул г. М. П. Цемовић, министру просвете грофу Игнатијеву следећи телеграм:

«Јуче је стигло у Одесу 160 српске деце — избеглице из Румуније, од 5.—16. године. Ја сам објаснио деци, да је много српске деце остало без родитељске неге, али да сва српска деца имају у лицу узвишеног Цара Господара свога великога Оца Покровитеља.

Из истих децих устију дуго се орило «Живио руски Цар!»

Њихови учитељи и родитељи учили су их, да воле рускога цара као што воле свога краља. И деца су доиста била сретна да на руском земљишту изразе своју чисту децу благодарност нашем великом заштитнику. Ја сам такођер објаснио деци бригу Ваше Светлости, истинитога представника руске просвете, о несрећној српској деци. Из децих уста заорило се «Живио гроф Игнатијев!»

Јављајући се тумачем чистих децих осећања благодарности према Његовом Царском Величанству и Вашој Светлости, осећања, која ја с децом потпуно делим, молим да верујете, да деца изражавају и осећања целог српскога народа, који преживљује такве муке и страдања, какве није преживљавао још ниједан народ у историји. У исто време молим Вашу Светлост да будете тумач ових осећања пред Његовим Величанством Царем.»

Министар просвете послао је следећи одговор нашем конзулу:

«Цар Господар благоизволео је својом сопственом руком написати на моме најоданијем извештају од 9. o. m. о осећањима српске деце бегунаца, која су стигла у Одесу, следеће:

«Тронут сам и благодарим. Убеђен сам, да ће Русија српској деци заменити привремено њихову многострадалну отаџбину.»

Hrvat — pao na polju slave u Francuskoj.

Mного Jugoslavena zapisalo se u francusku «Legiju stranaca», te se bori rame o rame sa junačkim Francuzima. Kako pripovijedaju, oni su izvrsni vojnici, te su predmetom pohvale svojih zapovednika. Jedan od njih, Toma Gorički, ranjen je nedavno, te podleže ranama. To bijaše neustrašivi i hrabri borac, te je bio nagrađen medaljom za hrabrost. «Temps» od 8. prošlog februara piše o njemu slijedeće retke, poslane od jednog njegovog korespondenta: Toma Gorički, iz Virovitice u Hrvatskoj, vojnici pohodnog puka francuske «legije stranaca», sada na dopustu u Parizu, pričao mi je slijedeće:

Momenat objave rata zatekao me u Francuskoj, te se upisah u «legiju stranaca». Medalju, koju vidite na mojim grudima, odredilo mi Njegovo Veličanstvo Car. Mnogi moji zemljaci koji su se istakli hrabrošću i junaštvom na bojnem polju, odlikovani su na isti način.

Mi Jugoslaveni se borimo zajedno sa Česima, a Francuzi nas znadu s razloga, što uz njih vojujemo. Mi se zato hrabro borimo za Francuze, jer znademo, da je njihova pobjeda — naša pobjeda i jerbo će biti

posljedica te pobjede raskomadanje Austro-Ugarske i uslijed toga oslobođenje čitavog jugoslovenskog naroda na austro-madarskom jugu, te naše ujedinjenje sa uskrslom Srbijom».

«Bulletin Jugoslave».

Последње припреме Аустро-стрије за рат.

(Наставак.)

Међутим се у Босни врше последње припреме за рат.

Босна и Херцеговина имала је пред овај рат у свему три жељезничке пруге: једна је сјекла Босну долином ријеке Босне и везала Бос. Брод са Сарајевом; друга је ишла од Сарајева до Метковића и ту се одвајала у два крака, од којих је један ишао преко Вишеграда према српској граници до Вардишта а други на Увац до границе Новопазарског Санџака; трећа пруга спајала је Херцеговину с Босном и ишла на југ од Сарајева преко Мостара на Хум, где се дијелила на два крака и један ишао на Метковић, а други до бокопоторске границе на Ускопље са продужењем до бокопоторског мјеста Зеленике.

Жељезница, која иде од Б. Брода на југ до Сарајева и она, што иде од Сарајева преко Мостара веже Босну с јадранским морем у главном су прометне жељезнице и служе као превозно средство за особе и за робу. Захваљујући томе карактеру прометних жељезница, оне су обе активне и носе земљи извесни, ма да врло незнатан, приход. Жељезница пак, која иде од Сарајева на исток и која преко Вишеграда, Вардишта и Увца спаја Босну са Србијом, грађена је искључиво у стратегијске сврхе и за народну привреду је савршено без икакве вриједности. Ова жељезница, грађена преко дивљег терена кроз пусте предјеле, без насеобина, без села и градова, није имала кога привредно да подигне. Није било ничега што би извозила, а да би шта увозила, није било за кога, за провоз продукта није било такођер, јер не имајући споја са српском жељезницом, остала је, што је и била, т. ј. хор-жељезница. У осталом та пруга није ни грађена ради народне привреде. Њено подизање било је диктовано само и искључиво војно-стратејским плановима. С тога је она од увијек пасивна, која пасива због у њу уложеног великог капитала, (око 70 милијуна круна на 118 километара пруге) знатно терети буџет Босне и Херцеговине.

Овome треба да се припише још пруга од Сарајева до Јајца, са једним краком од Варца-Вакуфа до Бугојна, војничка жељезница од Добриња до Бање Луке у дужини од 50 километара, и пруга Добој-Тузла од околу 40 кил.

Све су ове пруге ускога колосијека и протежу се у укупној дужини од околу 900 километара.

Тако је било стање босанско-херцеговачких жељезница до 1912. године.

Те године почело се говорити о потреби градње нових пруга, а и о потреби, да се неке пруге уског колосијека преимене у пруге са нормалним колосијеком.

Кад је ријеч о градњи жељезничких пруга у словенским крајевима Аустро-Угарске, онда између пурпарлера о њима и између њиховог пројектирања протече обично неколико деценија, а сам пројекат или се и не проведе никако или и за то треба да прође неколико нових деценија. Тако н. пр. случај са личком жељезницом, која би ишла кроз српске и хрватске, дакле чисто словенске насеобине. Најстарији људи у Лици једва памте, кад се први пут покренуло питање о градњи жељезнице кроз Лику. То питање никада није пало с дневног реда, па ипак кроз Лику није жељезница прошла ни до данашњег дана уза све то, што би само она била у стању, да колико толико поправи привредно стање земље и да задржи живу привредну снагу, да остане на својој граници и да не сели преко океана.

У Босни и Херцеговини мислило се, да ће тако нешто да буде и са градњом нових босанских жељезница, па пошто

се доиста почела осјећати извесна тјескоба у народној привреди због ријетке жељезничке мреже, то су Босанци и Херцеговци поздравили покретање тога питања као рекавши: нека се само говори; да — ако добијемо те жељезнице тамо до педесет година.

Али су у Босни доживили велико изненађење. Пројекат за градњу нових и преградњу неких пријашњих жељезничких пруга био је већ готов и био већ на путу из Беча и Пеште у Сарајево, да се поднесе сабору Босне и Херцеговине на претресање.

Начин закона о градњи нових жељезница предвиђао је подизање ових нових пруга:

1. Главна жељезничка пруга од Б. Брода преко Добоја до Сарајева остаће, као што и јест, пруга уског колосијека, али ће се од Шамца до Добоја и онда од Добоја до Сарајева градити нова пруга са нормалним колосијеком у дужину од околу 270 километара паралелно са старом уском пругом.

2. Уска пруга од Добоја до Тузле прошириће се у нормалну пругу.

3. Од Тузле до Сарајева преко Кладња и Олова градиће се нова пруга опет са нормалним колосијеком у дужини од околу 160 км.

4. Градиће се нова пруга од Брчког до Бијељине и у продужењу до Зворника.

5. Градиће се жељезница од Јајца до Бање Луке у дужини од око 74 км. Ова пруга биће нормална, јер је и војничка пруга од Добриња до Бање Луке нормална.

6. Градиће се нова пруга од Б. Новог до Бихаћа у дужини око 75 км.

Овај напрт жељезничког закона добио је већ био предсанкцију обију влада монархије и изнесен пред босанско-херцеговачки сабор. Сабор је имао да усвоји овај напрт без промјене. Кад закон прође у сабору поднијеће се владару на санкцију и приступиће се одмах градњи свију пројектираних пруга.

Издаци су прелиминарани са 280 милијуна круна, од којих ће $\frac{2}{3}$ посити аустријска и угарска половина монархије на једнаке дијелове, а само $\frac{1}{3}$ паћиће на терет Босне и Херцеговине. Од тога се издизама пруга Б. Нови-Бихаћ. Њу ће градити Босна и Херцеговина из својих средстава, јер та пруга нема друге важности осим привредне. Прелиминарна свота покриће се зајмом, што ће га подићи Босна и Херцеговина уз јамство обију пола монархије.

Прије него је дошао напрт тога закона пред сабор, и босанска управа и штампа, која јој служи категорички су одрицале свима овим пругама сваки стратегијски карактер и настојале су, да убиједи босанске политичаре, да се ту ради само о томе, да се са повећањем прометних средстава подмире потребе, које су настале са развијањем промета у земљи.

Разумије се само по себи, да им то није могло да пође за руком. Кинематографска брзина, којом се све то радило, ставила је и на лајка захтјев да отвори очи и да усредоточи сву своју пажњу на предмет. И доиста требало је бити слијеп, па видјети, да су нове жељезнице, које се дају Босни, Данајски Дар per excellence. Све пруге, осим оне Б. Нови-Бихаћ, носиле су искључиво војно-стратејски карактер и намјераваће правити по захтјеву аустријског главног штаба искључиво у операционе сврхе против Србије. Одлучни фактор у Бечу и Пешти увидјели су, да шарање и варање не иле даље, и ми смо потврду за ово, што смо горе казали, нашли у образложењу самог законског пројекта о градњи тих жељезница, кад је тај пројект био поднесен сабору и раздијељен међу народне посланике. У образложењу тога законског пројекта не тај се више да нове жељезнице имаду да служе више војсци него народу. То се, изван сваког обичаја, шта више и лојално признаје.

Драгиша Живковић.

(Наставиће се.)

ИЗБАЧЕНЕ МОШТИ «СВ. КРАЉА» У СОФИЈИ.

Софијска саборна црква звала се по моштима српског краља Милутина «Св. Краљ». Варвари не оставише на миру ни мртвачких костију, него их избацише у забачен кут. Савезништво са Аустријанцима морали су доказати и са оваквим кукавичким делима. Аустријанци бар дозволише, да се мошти владике Раде сместе у цетињском манастиру, а ови гадови се не стиде јавно захтевати, да буду бачене на сметиште. Нека не забораве да су Турци спалили мошти «Св. Саве», чији се цепео разасуо по свим крајевима српским, а Турцима је очи заслепио. Ево шта пише о томе «Камбана» од 22. VIII.

«Српски «Свети Краљ» кружи по софијским улицама! После трпељивости, која је долазила из незнања, кости овога недостојног свеца из софијске катедрале пренесене су негде у неки забачен кут, али нису пронесене кроз једино чистишће за такве прљаве ствари, и старо, право име цркве «Св. Недељо» се обнови кад се одбаци наметнуто јој из незнања име «Св. Краљ». Али зло рађење не може се лако избрисати, и име «Св. Краљ» проноси се званично кроз софијске улице — на трамвајима! Знамо да осећање управника трамваја није бугарско, али се чудимо нашем бескрајном стрпљењу.»

Недјељни преглед.

Ratište.

На југозападном руском фронту настављају се бојне операције, коли у владимир-вољнском, толи у брџанском правцу, имајући карактер измјеничних протунатаја. Уосталом, на читавом руском фронту од Риге пак до Карпата преузимају маха позитивна војна, која је диктирана лошим временом. Једино у Буковини, особито у рајону Дорна-Ватре, развијају се операције у већем стилу, у којима Аустро-Нјемци узалудно кушају, да се забљу као клин измједу крајњег руског лијевог крила и десног румунског под командом генерала Илеску.

Наступање Аустро-Нјемца које је започело пред петнаест дана у Седмоградској, сасма је заустављено јаким протунатањем са стране Румуна, којима је већ успјело у послједњим данима заробити неколико хиљада Аустро-Нјемца и 14 топова и масу митраљежа. Бојеви се развијају у трансилванским Алпима у горovitом терену, у којему се је румунски војник показао одличним борцем, надвизујући својом способношћу у велике Аустро-Нјемце.

Румунји одбаце Аустро-Нјемце у Седмоградској, ослабише нешто свој фронт у Добруджи, гдје је Макензен употребио ту прилику и наново започео наступање, које је било онако јуначки ликвидирано руско-румунском и нашој дивизијом. У тим послједњим бојевима заробише наши добровољци 11 топова, једну пуковску заставу, масу митраљежа, те су са својим јуначким дјелима опет показали висину својих способности и ненадкрљиво јунаштво. Изгледа да ће у Добруджи доћи још до већих борба, јер обе стране концентришу велике војске на простору измједу Дунава и Црнога мора. Савезници су увијек, да се мора најприје обрачунати са вјеројатном Бугарском, пак подрежавши ноге централним властима, ступају даље к срцу њиховом Аустро-Германији. Док се развијају јаке борбе на румунском сјеверо-западном и јужном фронту, доде је на солунском фронту настала мала станка у операцијама, изузев на лијевој крилу које саčinjavaju Срби. Наше јуначке трупе под командовањем генерала Мишића, предјоше Црну, те се сваком даном све више приближују Битолу, заробивши у послједњим данима 8 топова и 30 митраљежа. На осталом дијелу фронта, гдје оперишу Французи, Енглези, Руси и Италијани развијају се већином артиљеријски бојеви, носећи карактер приговоријених већих пјешадијских операција.

Грчка војска, присталице привремене владе Венизелоса сваком даном све више јачају, те се придружују савезницима, да се rame уз rame с њима боре за очишћење своје домовине од разбојничких Бугара, Венизелос као представник привремене владе дао је ultimatum Бугарској са захтевом, да смјеста испразни окупране дијелове грчке државе.

На француско-енгелеском фронту успркос лошем времену, наступање наших савезника

се све више шири к истоку. Французи и Енглези ослободише кроз вријеме од два и по мјесеца свог наступања преко 400 квадратних км земљишта, продвинувши нјемачке линије у дубини на 18 км. Сва могућа напрезања нјемачког команданта Булова, који је концентрисао у самом једном селишту око четри дивизије, да би одржале тај положај, остала су безуспјешна, те је морао одступити, оставивши у рукима Француза преко 1500 нерањених Нјемца. На Соми Французи и Енглези са својом надмоћном артиљеријом, која употребљује све могуће метке са разним отровнимplinovima направљају дармар у редовима Нјемца, који послје тога нијесу у станју да издрже уједињену француско-енгелеску пјешадију. Од почетка наступања на ријечи Соми успјело је Французима и Енглезима заробити 73.000 нјемачких редова, 307 топова и 1035 митраљежа. У ниједној периоди овог свијетског рата нијесу Нјемци изгубили толико живе силе као у овој на Соми, гдје је Нјемцима избјено из строја преко пол милијона људи.

Нјемци порађени на главним фронтима, кушају срећу проти малим државама протунјемачке коалиције на споредним ратиштима у нади, да могу задовољити своју онако разочарану публику са јестиним побједима над Румунјима. Савезници добро знају, да више нема различитих фронтва, него да сви савезници саčinjavaju један једини фронт са једним непријатељем, којег чека заслужена судбина. Њим касније, тим горе за Нјемце и њихове савезнике.

Вијести из домовине.

ЈУГОСЛОВЕНСКИ РОДОЉУБ ОБЈЕШЕН ОД АУСТРИЈАНАЦА.

«Neues Wiener Journal» јавља тужну вијест о извршењу смртне казне над начелником Будве Ђуром Зеновићем. Овај нови злочин, који пада на космату савјест Хансбурга, извршен је овог пута на старцу од 76 година!

Покојни — родом из Паштровића, — у роду је са црногорском владичком кућом по својој жени, која је сестричина краља Николе. Он оставља три сина. Као жарки патријота, судјеловао је у јавном животу Далмације. Његов сав злочин је у том, што је за вријеме црногорске окупације био именован од краља Николе будванским начелником и префектом запосједнутог округа. Повучен пред суд, он је био оптужен са велензаје, те осуђен на смрт, а осуда је извршена 29. јула о. г.

СЦЕНЕ ИЗ БЕОГРАДА.

«Београдске Новине» од 12. септембра о. г. јављају следеће:

На Босанској улици била су ухапшена два дечака, један од шест а други од 12 година, јер су изражавали своје српске осећаје певајући: «Ој Србијо мати мила, ти ћеш бити царевина». Обојица били су одведени на полицију, која их је екземплярно казнила. Ради високог доба млађи је интерниран на Бањици.»

Није им доста злостављање одраслих, него се оборише и на нејаку децу, преследујући главни свој циљ, истребљење наше нације.

Нјемачка гимназија у Сарајеву.

У Сарајеву се отвара нјемачка гимназија и нагласују се одозго предности, што ће их uživati ученици, који се у нју упишу. Као што Мадјари дају у Хрватској предност ученицима из мађарских школа, тако се сад обећавају у Босни предности онима, који буду посјећивали нјемачку гимназију. Хрвате и Србе ћушљају једне на друге, а све њихово запостављају за нјемачким и мађарским. Загребачке «Novosti» од 31. VIII. donosi у тој ствари слиједеће: «Припреве за отварање приватне нје-

мачке realne гимназије у Сарајеву напредују тако, да ће се наскоро моћи отворити прва три разреда. У сва три разреда примају се дјеца и дјевојчице, који положе нужни приватни испит. Осниваачи овога приватног завода — два чиновника Земалјске банке у Сарајеву — упозорјују јавност, да ће се ученици прије испита зрелости моћи усавршити у жељеном званју лакше него ли на другим realkama и да ће моћи из ове приватне нјемачке realne гимназије прећи на универзитет као и на технику, а биће им дакако отворене и све високе школе и академије.»

Осуђен Србин у Банату. («Szegedi Naplo» 19. IX.) «Првостепени суд је опет претресао једну парницу због дражења. Матија Рус, земљорадник из Деске (у Банату), давно је био сумњив у очима месног жандармеријског наредника, јер није притађивао српска осећања и држао је «баћушкину» слику у својој соби. Сеоски биров, Јозеф Фрањо, више пута га је опомињао да пази на себе и да не брља, нарочито кад је налит. Опомена није помогла. Његова кућа и његова породица биле су зборно место руских заробљеника, који су се ту осећали сависним својски. Кад га је биров због тога укорио пред присутнима у крчми Клајновој, он је изјавио гласно, да су руски заробљеници «наша браћа». Осуђен је за то на 8 месеци робије.»

Slovenska zastava prepovedana in zopet dovoljena. V začetku vojne je bila prepovedana kranjska deželna in slovenska narodna zastava z izgovorom, da je ruska in državni nevarna. Da bi za vedno uničili slovensko narodno zastavo in da ne bi imela državne zaščite, so hoteli Nemci usiliti Kranjski, mesto belo-modro-rudeče, rumeno-modro-rudečo zastavo. Proti temu je protestiral kranjski deželni odbor. V odgovor na ta protest je izšel sledeči odlok kranjskega deželnega predsednika grofa Attemsa: Na osnovi odloka ministra notranjih del od 12. VIII. 1916. št. 18.050 narejujem, da se o priliki slavnosti morejo uporabljati samo zastave... v deželnih barvah.

Kot deželne barve se smatrajo, na podlagi odloka... kot odgovarjajoče barvam deželnega grba, samo belo-modro-rudeča.

Vporaba barv kranjskih stanov (rumeno-modro-rudeča) je prepovedana privatnim osebam, ker je vporaba teh barv dovoljena samo deželnim stanovom kranjskim.

Гоњење Југословена. («Хрватска Обрана» 20. IX.) «Берберин Ђорђе Костић у Осијеку, доњи град, говорио је једног дана у месецу децембру 1915. г. у трговини Терезије Крмпотић, како је он Србин, челик-гвојђе, а у то је величао краља Петра и претио шта ће све бити кад краљ Петар дође. На расправи која је била 18 о. м. пред овдашњим судбеним столом, порицао је Костић да је овако говорио, али пошто му сведоци у лице искашаше његове изјаве и пошто сам оптужени није могао сведоцима ништа приговорити, осудио га је суд на казну тешке тамнице од 3 месеца.»

Romuni v Istri. «Slovenec» 16. IX. poroča, da živijo v Istri v nekaterih selih Romuni, t. zv. Čiribirci. Kdaj so se naselili v teh krajih, ni znano. Domneva se, da so bile vasi pod Učko vsled nalezljivih bolezni zelo izpraznjene. Da se nadomesti to, kar je porabla smrt, pozvali so tamošnji knezi balkanske narode in jih naselili v srednji Istri. Romuni so kompaktno naseljeni v župnijah Brdo, Sušnjeva, potem v vaseh Gradinje in Žejane. Imena so večinoma hrvaška — vse je na -ić. Mnogi se zovejo Ljubičić, ime, ki se pogosto sliši v Dalmaciji. Narod je marljiv in pošten. V župniji Brdo so vedno volili s hrvaško stranko, tudi so zahtevali vedno hrvaške šole. Razlika med njih narečjem in romunskim jezikom je tako velika, da Istrski Romuni ne razumejo knjig tiskarnih in slovnični romunščini. V teku let so se čisto prilagodili hrvaškemu življu.

Глад у Македонији. У цијелој Македонији, и грчкој и српској, запосједнутој од Бугара, влада глад. Бугари су опљачкали становништво, да је још њетос остало без хране, а шта ће истом бити с њиме до зиме. Пошто су гласови о глади допрле и у неутралне државе, морали су се Бугари бранити, али наравно сваљују кривицу на савезнике, јер им је лаж увијек на језику. Бугарски лист «Утро» од 22. VIII. пише:

«Министарски савјет је одлучио, да се испрати по могућности што скорје и повише хране за становништво у јужним дјеловима у новоослобођеним крајевима, где се највећа потреба осјећа, у толико више што су Енглезо-Французи и Срби при свом одступању савршено опљачкали становништво.»

Ова вијест потврђује гласове о глади у новим крајевима Македоније. Према приватним обавјештењима из Скопља, тамо су учестала самоубијства. Има доста случајева даљења у Вардару.

Намњена због преношења писама. («Београдске Новине» 20. IX.) «Ћа Лепосава Обрадовић из Београда, са станом у Новопазарској улици 22., била је добила путницу за Варварин, који спада у бугарско окупационо подручје. На молбу неколицине познаника Ћа Лепосава понела је неколико писама за родбину тих пријатеља, која живи на бугарском запосједнутом подручју. Писма је сакрила под своју блузу, али је приликом ревизије путнице подвргнута личном претресу, па су сакривена писма нађена. Предата је редарственој власти, која ју је по изведеној расправи осудила на месец дана посебног затвора. Пресуда је постала извршна и осуђена је започела издржавање казне.»

Домаће вијести.

Дарујте књиге за српску децу! Молимо све Југословене, који имају српских и хрватских књига, да их дарују за српску децу. Како је познато, у Одеси су смештена сва деца српских бегунаца, која су се спасла преко Румуњске. Овде ће их наместити у једну школу, али немају књига на материнском језику. Зато се обраћамо свима родољубивим Југословенима, који имају српско-хрватских књига, било ћирилицом или латиницом, да их пошаљу на Кр. Српски Конзулат у Одеси, који ће их разделити деци.

Разне вијести.

Mobilizacija Cigana u Austriji.

Zagrebačke službene novine donose naredbu o popisu Cigana. Na kraju naredbe «Obzor» dodaje: «Ovom se naredbom ide za tim, da se Cigani nauče mirnom, radinom životu, da prestane ono trajno ugrožavanje tuđe imovine, a često i života ostaloga stanovništva, naročito onoga po selima. Osim toga je svrha ove naredbe, da se svi za odbranu domovine sposobni Cigani primoraju na vršenje odbranbenih dužnosti i da se u oskudici radne snage upotrebe na ekonomske radove.»

Nijemci i Madjari najprije dovukoše u pomoć Turke, a sad dodje red i na Cigane. Čestitamo im nove saveznike!

ОД УРЕДНИШТВА.

Због техничких потешкоћа излазиће «Словенски Југ» од данашњега броја једанпут недјељно и то недјељом.

Издаваатељ и одговорни уредник:

Милован Н. Митричевић.